

בני העיר פרק רביעי מגילה

זה א מיי פייג מהל' תפלה הלכה כ: נו ב ג מיי שם הלכה כ טוש"ע א"ח סימן תרפ"ה סעיף ה: נו ד ה מיי שם הלכה כ: נו ו מיי שם טוש"ע סעיף ה: נו ז מיי שם טוש"ע סעיף ג: ס ח מיי שם טוש"ע סעיף ג: ס ט מיי שם טוש"ע סעיף ז:

(א) לעיל כט: [תוספתא פ"ג, (ב) תוספתא פ"ג ע"ש, (ג) כט: (ד) לעיל יז וע"י יח, (ה) ע"י רש"י לעיל כט. ד"ה ומפסיקין, (ו) לעיל כט ע"א.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה וכן מנה דני שמואל בתוספתא שלהן צריימא זו איזו: (ב) ד"ה הא לאיקלע וכו' כרבי חמא צ"י מניח:

תורה אור השלם

(א) ועשית פניך נחשת וכן נחשת נחשת לר"ח ונתת אתו בין אהל מועד ובין המזבח ונתת שמה מים: (שמות ל, יח)

(ב) החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם ונתת שמה לך: (שמות יב, ב)

(ג) פה אמר יי צבאות פקדתי את אשר עשה עמלק לישראל אשר שם לו בדרך בעלתו ממצרים: (שמואל א' טו, ב)

(ד) ונתת עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טמאתיכם ומכל גלגלכם וטהרת אתכם: (ויקרא ל, כה)

(ה) פה אמר אדני אלהים בראשון באחד לחדש תפח פר בן בקר תמים וחתמת את המקדש: (ויקרא מט, יח)

הגהות וצינונים

(א) בכת"י ובראשונים נוסף מבי תשא: (ב) בכת"י מאי לאו ע"ש (ותיבת "אפילו" ליתא): (ג) וכו' נראה מיותר: (ד) ובכ"י הג"י דעבדי בחמיסר קדמו זכירה לעשיה ונ"ל שכה"ה להר"ף שבהיא מהירושלמי דבחל פורים בשבת מאחרין הסעודה ליום ראשון (ביאור הגר"א א"ח תרפ"ח ס"ו): (ה) בכת"י הגר"א והא דאיקלע ר"ח בשבת (וע"י רש"י ד"ה תנן): (ו) בכת"י נוסף שקראו: [ז] או שצ"ל וקורין פרשת שקלים (וכ"ה בראשונים מעתיקי לשון רש"י), או שרש"י נקט אליבא דהלכתא דהא לרב קורין צו את בני ישראל (מנחת יהודה): (ח) בכת"י נוסף קאמר: [ט] נראה דרש"י בא לאפוקי מג"י הספרים הישנים "כי היכי דתיקדום זכירה לעשיה" (ע"פ ביאור הגר"א סי' תרפ"ח סק"ח ע"ש היטב): [י] צ"ל שלא הוצרכו (בארות המים): [יא] חסר ואפילו בע"ש: [יב] צ"ל דמתניתין: [יג] נדע"ל בה:

אמרי אוקומי הוא דמוקמי התם. כלומר אין הדבר ניכר¹ לשם פרשת שקלים אלא סצרי שלא נסתיימה פרשת ואתה תלוה עד כאן: וחד תאני וקרי. חוזר ושונה לקרות ממי תשא עד ועשית כיוור נחשת וגו': בופל"ה בשבתות. שקורין אותה שני שבתות זו אחר זו: רב אמר מקדימין. וקורין צ"י תשא² לשבת שעבר כדתנן צמתני: דאם בן. דמאחרין צ"י להו לשולחנות משני שבתות דאמרין לעיל³ משום ששולחנות הולכין לישב צמדינה צ"י מקדימין וקורין מראש חודש שיהו דורשין שתי שבתות לפנין כרצן שמעון צן גמליאל ואם תאחר עד למחרת ראש חדש אין כאן הקדמה שתי שבתות: חמיסר במעלי שבתא מיקלע. ואותו היום לא יתחילו ללכת ולישב צמדינה מפני כבוד השבת: לא נפקי עד בחד בשבת. וכי מאחרת נמי איכא שתי שבתות הלכך מאחרין כדי שלא תצטרך להפסיק צן צ' פרשיות: בתוך שבת דוקא. דאי מאחרת ודאי צ"י להו יומי לשולחנות: אמר שמואל. האי צמוכה דקתני לאו מוך שצו⁴ אלא מוך שצת עממו: וכן תנא דבי שמואל. צתוספתא (ב) דהך צרייתא אי זו היא שצת ראשונה כל שחל ר"ח אדר להיות צה ציום שצת עממו ואפילו חל צערב שצת של אמתול כאלו חל צה אלמנא מאחרין אשמועינן: מסרגין. לשון סירוגין⁵ כלומר מפסיקין לשבתות צן פרשה ראשונה לשניה כשחל ר"ח צחול שמקדימין לשעבר דא"כ צצרי להו יומי לשולחנות ומפסיקין לשצת הצאה ולשצת שלישיית קורין זכור כדי שמהא סמוכה זכור לפורים⁶: אין מסרגין. כדמפרש ואזיל: אימתי אני אומר אין מסרגין בזמן שחל להיות בערב שבת. דכי נמי מאחרין לא צצרי יומי לשולחנות כדאמר שמואל לעיל סוף סוף שולחנות לא יתצי עד חד שצת הלכך מאחרין ואין כאן סירוג: אבל בזמן שחל להיות בתוך השבת. דאי מאחרת לה צצרי להו יומי לשולחנות על כרחך נקדים ויש כאן סירוג: הכי גרסינן כי היכי דלא ליקדום⁷ עשייה לזכירה: תנן בשניה זכור. קא סלקא דעתך אראש חדש אדר שחל להיות שצת קאי דמירי ציה רישא דמתניתין⁸: שניה להפסקה. כלומר לאו ארישא קאי אלא אסיפא קאי דקתני חל להיות צתוך השצת מקדימין לשעבר ומפסיקין לשצת הצאה ועלה קאי ואמר שצת של אחר הפסקה קורין זכור וצתוך שצו שלאחריה יהא פורים: איזו היא שבת שניה. כלומר שצת של פרשה שניה פרשת זכור: בתוכה. לאחריה ואפילו חל פורים צערב שצת: בה. ציום שצת עממו קורין הפרשה צו ציום ואפילו חל צערב שצת אמתול כאלו חל לשצת שלמחר והיינו כשמואל: חל להיות פורים בשבת. דצרי הכל אין קורין זכור לשעבר דהא השתא לא קדמה עשייה לזכירה וגצי מוקפין קדמה זכירה לעשייה: עדיין היא כדי שתקדם זכירה לעשייה דעירות:

אמרי אוקומי הוא דקא מוקמי התם אלא אמר אב"י אקרו שיתא מואתה תצוה עד ועשית וחד תני וקרי מבי תשא עד ועשית מיתבי⁹ חל להיות בפרשה הסמוכה לה בין מלפניה בין מלאחריה קורין אותה וכופלין אותה בשלמא לאב"י ניהא אלא לר' יצחק נפחא קשיא אמר לך ר' יצחק נפחא ולאב"י מי ניהא תינח לפניה לאחריה היכי משכחת לה אלא מאי אית לך למימר כופלה בשבתות הכא נמי כופלה בשבתות חל להיות בכי תשא עצמה א"ר יצחק נפחא קרו שיתא מן ועשית עד ויקהל וחד קרי מבי תשא עד ועשית מתקוף לה אב"י השתא אמרי למפרע הוא דקרי אלא אמר אב"י קרו שיתא¹⁰ עד ויקהל וחד תני וקרי מבי תשא עד ועשית תניא בוותיה דאב"י חל להיות בכי תשא עצמה קורין אותה: חל להיות בתוך השבת מקדימין לשבת שעברה: איתמר ר"ח אדר שחל להיות בערב שבת רב אמר מקדימין ושמואל אמר מאחרין רב אמר יומי שולחנות ושמואל אמר מאחרין אמר לך סוף סוף חמיסר במעלי שבתא מיקלע ושולחנות לא נפקי עד חד בשבא הלכך מאחרין תנן חל להיות בתוך השבת משעבר ומפסיקין לשבת אחרת מאי לאו אפילו בע"ש לא בתוך השבת דוקא ת"ש¹¹ איזו היא שבת ראשונה כל שחל ר"ח אדר להיות בתוכה ואפילו בערב שבת מאי לאו אפילו דתוכה מה תוכה מקדימין אף ע"ש מקדימין אמר שמואל בה וכן תנא דבי שמואל בה כתנאי מסרגין לשבתות דברי ר' יהודה הנשיא ר"ש בן אלעזר אומר אין מסרגין אמר ר"ש בן אלעזר אימתי אני אומר אין מסרגין בזמן שחל להיות בע"ש אבל בזמן שחל להיות בתוך השבת מקדים וקורא משבת שעברה אע"פ שהוא שבמי בשנייה זכור וכו'¹²: איתמר פורים שחל להיות בע"ש רב אמר מקדימין פרשת זכור ושמואל אמר מאחרין רב אמר מקדימין כי היכי דלא תיקדום עשייה לזכירה ושמואל אמר מאחרין אמר לך כיון דאיכא מוקפין דעבדי בחמיסר עשייה וזכירה בהדי הדדי קא אתיין¹³ תנן בשניה זכור והא כי מיקלע¹⁴ ריש ירחא בשבת מיקלע פורים בערב שבת וקתני בשניה זכור אמר רב פפא מאי שניה שניה להפסקה תא שמע¹⁵ איזו שבת שניה כל שחל פורים להיות בתוכה ואפילו בערב שבת מאי לאו ערב שבת דומיא דתוכה מה תוכה מקדימין אף ערב שבת מקדימין אמר שמואל בה וכן תנא דבי שמואל בה חל להיות בשבת עצמה אמר ר"ה לדברי הכל אין מקדימין ורב נחמן אמר עדיין היא מחלוקת איתמר נמי א"ר חייא בר אבא אמר רב פורים שחל להיות בשבת מקדים וקורא בשבת שעברה זכור: בשלישית פרה אדומה וכו'¹⁶: תנו רבנן¹⁷ איזו היא שבת שלישיית כל ששמוכה לפורים מאחריה איתמר ר' חמא בר' חנינא אמר שבת הסמוכה לר"ח ניסן ולא פליגי הא דאיקלע ר"ח ניסן בשבת הא דאיקלע באמצע שבת: ברביעית¹⁸ החדש הזה לכם: תנו רבנן¹⁹ ר"ח אדר שחל להיות בשבת קורין כי תשא ומפטירין ביהודיע ואי זו היא שבת ראשונה כל שחל ר"ח אדר להיות בתוכה ואפילו בערב שבת זכור ומפטירין²⁰ פקדתי ואי זו היא שבת שניה כל שחל פורים להיות בתוכה ואפילו בערב שבת²¹ בשלישית פרה אדומה ומפטירין²² וזרקתי עליכם ואי זו היא שבת שלישיית כל ששמוכה לפורים מאחריה ברביעית החדש הזה ומפטירין²³ כה אמר ה' [אלהים] בראשון באחד לחדש ואיזו

עדיין היא מחלוקת איתמר נמי וכו'. קשיא אמאי לא פריך מצרייתא דקתני איזוהי שצת שניה כל שחל פורים להיות צמוכה ואפילו צערב שצת ולרצן הוי מצי למימר ואפי' שצת שלאחר כך וכל שכן צערב שצת שלפניה שמקדימין לשצת שעברה וי"ל דהך צרייתא היינו צרייתא דצמוןך אחר מתני דצציעית המדש הזה ואגב דתני ואפילו צערב שצת גצי שצת ראשונה וגצי שצת צציעית דהוי דוקא תנא נמי צהא צערב שצת ולא שצת אף על גב דלא הוי דוקא: ושאר

ותורה אור השלם (א) ועשית פניך נחשת וכן נחשת נחשת לר"ח ונתת אתו בין אהל מועד ובין המזבח ונתת שמה מים: (שמות ל, יח) (ב) החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם ונתת שמה לך: (שמות יב, ב) (ג) פה אמר יי צבאות פקדתי את אשר עשה עמלק לישראל אשר שם לו בדרך בעלתו ממצרים: (שמואל א' טו, ב) (ד) ונתת עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טמאתיכם ומכל גלגלכם וטהרת אתכם: (ויקרא ל, כה) (ה) פה אמר אדני אלהים בראשון באחד לחדש תפח פר בן בקר תמים וחתמת את המקדש: (ויקרא מט, יח) (א) בכת"י ובראשונים נוסף מבי תשא: (ב) בכת"י מאי לאו ע"ש (ותיבת "אפילו" ליתא): (ג) וכו' נראה מיותר: (ד) ובכ"י הג"י דעבדי בחמיסר קדמו זכירה לעשיה ונ"ל שכה"ה להר"ף שבהיא מהירושלמי דבחל פורים בשבת מאחרין הסעודה ליום ראשון (ביאור הגר"א א"ח תרפ"ח ס"ו): (ה) בכת"י הגר"א והא דאיקלע ר"ח בשבת (וע"י רש"י ד"ה תנן): (ו) בכת"י נוסף שקראו: [ז] או שצ"ל וקורין פרשת שקלים (וכ"ה בראשונים מעתיקי לשון רש"י), או שרש"י נקט אליבא דהלכתא דהא לרב קורין צו את בני ישראל (מנחת יהודה): (ח) בכת"י נוסף קאמר: [ט] נראה דרש"י בא לאפוקי מג"י הספרים הישנים "כי היכי דתיקדום זכירה לעשיה" (ע"פ ביאור הגר"א סי' תרפ"ח סק"ח ע"ש היטב): [י] צ"ל שלא הוצרכו (בארות המים): [יא] חסר ואפילו בע"ש: [יב] צ"ל דמתניתין: [יג] נדע"ל בה:

רבינו חננאל

אמר אב"י קרו שיתא מואתה תצוה עד ועשית כיוור נחשת וחד חוזר וקורא מבי תשא עד ועשית כיוור נחשת. וק"ל כוותיה. חל להיות ר"ח אדר בכי תשא עצמה. אמר אב"י קרו ר' מבי תשא עד ויקהל. וחד חוזר וקורא מבי תשא עד ועשית כיוור נחשת וק"ל כוותיה דתניא כוותיה: איתמר ר"ח אדר שחל להיות בע"ש רב אמר מקדימין וקורין פרשת שקלים בשבת שהיא כ"ו יום בשבט שאם לא תקרא כך אלא בשבת שהיא ב' ימים באדר בצרי יומי דשולחנות דבעינן משעה שמשמיעין שקלים עד ט"ו ואח"כ יוצאין השלחנות והנה אם תשמע בב' ימים לאדר נמצאו השלחנות יוצאין ב"ד יום. ופריך שמואל דאמר מאחרין וקורין בשבת שהיא שני ימים באדר כיון דשולחנות כל אימת דחל ר"ח אדר בע"ש לא נפקי עד חד בשבת לא בצרי. ואקשינן לשמואל דתניא איזו היא שבת ראשונה כל שחל ר"ח אדר להיות בתוכה¹ ודייקנן מאי לאו ע"ש דומיא דתוכה מה כשחל להיות בתוכה מקדימין וקרינן פרשת שקלים אף כשחל ר"ח אדר בע"ש מקדימין וקרינן משבת שעברה. ופריך שמואל לא תימא בתוכה אלא בה. וכך היא סוגיא דמתניתין². איזו היא שבת ראשונה כל שחל להיות בתוכה³ ואפי' בע"ש פירוש בה בשב' עצמה. כשם כשחל ר"ח אדר בשבת עצמה קורין בה פרשת שקלים כך אפילו אם חל להיות בע"ש קורין בשבת עצמה. והא פלוגתא דרב ושמואל

אמרי אוקומי הוא דקא מוקמי התם אלא אמר אב"י אקרו שיתא מואתה תצוה עד ועשית וחד תני וקרי מבי תשא עד ועשית מיתבי⁹ חל להיות בפרשה הסמוכה לה בין מלפניה בין מלאחריה קורין אותה וכופלין אותה בשלמא לאב"י ניהא אלא לר' יצחק נפחא קשיא אמר לך ר' יצחק נפחא ולאב"י מי ניהא תינח לפניה לאחריה היכי משכחת לה אלא מאי אית לך למימר כופלה בשבתות הכא נמי כופלה בשבתות חל להיות בכי תשא עצמה א"ר יצחק נפחא קרו שיתא מן ועשית עד ויקהל וחד קרי מבי תשא עד ועשית מתקוף לה אב"י השתא אמרי למפרע הוא דקרי אלא אמר אב"י קרו שיתא¹⁰ עד ויקהל וחד תני וקרי מבי תשא עד ועשית תניא בוותיה דאב"י חל להיות בכי תשא עצמה קורין אותה: חל להיות בתוך השבת מקדימין לשבת שעברה: איתמר ר"ח אדר שחל להיות בערב שבת רב אמר מקדימין ושמואל אמר מאחרין רב אמר יומי שולחנות ושמואל אמר מאחרין אמר לך סוף סוף חמיסר במעלי שבתא מיקלע ושולחנות לא נפקי עד חד בשבא הלכך מאחרין תנן חל להיות בתוך השבת משעבר ומפסיקין לשבת אחרת מאי לאו אפילו בע"ש לא בתוך השבת דוקא ת"ש¹¹ איזו היא שבת ראשונה כל שחל ר"ח אדר להיות בתוכה ואפילו בערב שבת מאי לאו אפילו דתוכה מה תוכה מקדימין אף ע"ש מקדימין אמר שמואל בה וכן תנא דבי שמואל בה כתנאי מסרגין לשבתות דברי ר' יהודה הנשיא ר"ש בן אלעזר אומר אין מסרגין אמר ר"ש בן אלעזר אימתי אני אומר אין מסרגין בזמן שחל להיות בע"ש אבל בזמן שחל להיות בתוך השבת מקדים וקורא משבת שעברה אע"פ שהוא שבמי בשנייה זכור וכו'¹²: איתמר פורים שחל להיות בע"ש רב אמר מקדימין פרשת זכור ושמואל אמר מאחרין רב אמר מקדימין כי היכי דלא תיקדום עשייה לזכירה ושמואל אמר מאחרין אמר לך כיון דאיכא מוקפין דעבדי בחמיסר עשייה וזכירה בהדי הדדי קא אתיין¹³ תנן בשניה זכור והא כי מיקלע¹⁴ ריש ירחא בשבת מיקלע פורים בערב שבת וקתני בשניה זכור אמר רב פפא מאי שניה שניה להפסקה תא שמע¹⁵ איזו שבת שניה כל שחל פורים להיות בתוכה ואפילו בערב שבת מאי לאו ערב שבת דומיא דתוכה מה תוכה מקדימין אף ערב שבת מקדימין אמר שמואל בה וכן תנא דבי שמואל בה חל להיות בשבת עצמה אמר ר"ה לדברי הכל אין מקדימין ורב נחמן אמר עדיין היא מחלוקת איתמר נמי א"ר חייא בר אבא אמר רב פורים שחל להיות בשבת מקדים וקורא בשבת שעברה זכור: בשלישית פרה אדומה וכו'¹⁶: תנו רבנן¹⁷ איזו היא שבת שלישיית כל ששמוכה לפורים מאחריה איתמר ר' חמא בר' חנינא אמר שבת הסמוכה לר"ח ניסן ולא פליגי הא דאיקלע ר"ח ניסן בשבת הא דאיקלע באמצע שבת: ברביעית¹⁸ החדש הזה לכם: תנו רבנן¹⁹ ר"ח אדר שחל להיות בשבת קורין כי תשא ומפטירין ביהודיע ואי זו היא שבת ראשונה כל שחל ר"ח אדר להיות בתוכה ואפילו בערב שבת זכור ומפטירין²⁰ פקדתי ואי זו היא שבת שניה כל שחל פורים להיות בתוכה ואפילו בערב שבת²¹ בשלישית פרה אדומה ומפטירין²² וזרקתי עליכם ואי זו היא שבת שלישיית כל ששמוכה לפורים מאחריה ברביעית החדש הזה ומפטירין²³ כה אמר ה' [אלהים] בראשון באחד לחדש ואיזו

כתנאי היא דתניא מסרגין לשבתות דברי ר' יהודה כו'. פירוש מסרגין מפסיקין כדתנן⁷ קראה מסרגין ומפשינן פסקי פסקי. ואמר ר' שמעון אימתי אני אומר אין מסרגין כלומר שאין מפסיקין אלא שקורין שבת אחר שבת בזמן שחל ר"ח אדר להיות ע"ש מכלל דסבר שקורין פרשת שקלים למחר כשמואל ולפיכך אין מפסיקין. ות"ק סבר מקדימין וקורין משבת שעברה אע"פ שהיא שבת כרב ומפסיקין בשבת שהיא שני ימים באדר. וק"ל כרב. ואע"ג דפריך שמואל לטעמיה לית הלכתא כוותיה: ת"ר ר"ח אדר שחל להיות בשבת קורין בכי תשא ומפטירין ביהודיע. ואיזו היא שבת ראשונה כל שחל ר"ח אדר להיות בתוכה ואפילו בע"ש. בשניה זכור ומפטירין כה אמר ה' צבאות פקדתי. איזו היא שבת שניה כל שחל פורים להיות בתוכה ואפ"כ בע"ש. בשלישית פרה אדומה ומפטירין וזרקתי עליכם. ואיזו היא שבת שלישיית כל ששמוכה לפורים מאחריה וזה כשחל ר"ח ניסן באמצע שבת אבל אם חל ר"ח אדר להיות בשבת נמצאת שבת שלישיית הסמוכה לר"ח ניסן. ברביעית החדש הזה ומפטירין כה אמר ה' בראשון באחד לחדש כו'.

